

Tereza Blažková 2010: Proměna krajiny a života v době industrializace na Šumavě:

Vchynicko-tetovský plavební kanál jako osa změn v regionu

Posudek vedoucího práce

Magisterská diplomní práce T. Blažkové vznikla v rámci programu systematického studia proměn krajiny Čech v důsledku procesů industrializace od konce 18. do prvních desetiletí 20. století. Autorka zaměřila svou pozornost na oblast Šumavy. V době industrializace zdánlivě okrajový region, který však hrál velmi důležitou roli jako zdroj širokého spektra surovin využívaných, jak v rámci Čech, tak za hranicemi Českého království, resp. po r. 1918 Země české. Jako modelovou aktivitu zvolila T. Blažková těžbu a export dřeva. Modelovým industriálním projektem pak byla pro autorku soustava vchynicko-tetovského plavebního kanálu projektovaného na přelomu 18. a 19. století primárně pro export dřeva do českého vnitrozemí, resp. severního Německa.

Metodicky práce vychází ze široce pojatého mezioborového studia zahrnujícího zejména studium písemných, ikonografických a kartografických pramenů, které autorka kombinuje s vlastním terénním pozorováním a postupy orální historie. Patrné je ovlivnění principy domácí tradice historické geografie i britské industriální archeologie, jakožto specifické formy komplexního studia vzniku a vývoje industriální doby.

Po metodické úvodu a vymezení zájmového regionu se autorka zabývá nejprve přírodními podmínkami a doklady ekonomického využívání zdejší krajiny od pravěku až do novověku. Zvláštní pozornost věnuje problematice zpracování dřeva od pravěku až do poloviny 20. století, v novověku obecně fenoménu tzv. lesních řemesel. Pro pochopení vzniku a vývoje projektu plavebního kanálu je velmi důležitá kapitola o správním vývoji a o lesním hospodářství.

Druhou polovinu magisterské práce věnovala autorka již samotnému plavebnímu kanálu. Kromě popisu vodního díla a jednotlivých etap jeho vývoje je neobyčejně důležité sledování vzájemných souvislostí vývoje kanálu a okolní krajiny. T. Blažková připomíná, že nedílnou součástí kanálu byla nejen početná soustava vodních nádrží, ale i řada nových sídel.

S provozem kanálu souvisela zásadní proměna komunikačního systému, obecný postup průmyslových podniků do horského prostředí a v neposlední řadě i rozvoj fenoménu horské turistiky. Samostatný problém představuje zcela zásadní transformace lesních ekosystémů.

Pozoruhodná je rovněž kapitola čtvrtá, v níž autorka při studiu tří zaniklých dřevařských sídel nejvíce uplatnila kombinaci písemných, kartografických a fotografických pramenů s vlastním terénním průzkumem.

Ke kladům práce přičítám užitečný česko německý přehled místních názvů, obsáhlý soupis literatury a pramenů a zvláště velmi obsáhlou a pečlivě provedenou obrazovou část, včetně závěrečného souboru obrazových tabulek.

Celkově hodnotím magisterskou práci T. Blažkové jako mimořádně zdařilý počín v oboru komplexního, mezioborového studia industriální doby. V tomto smyslu náleží práce T. Blažkové k ojedinělým pokusům, které posunují starší badatelskou tradici směrem u nás dosud opomíjené moderní industriální archeologie. Za cennou považuji i skutečnost, že autorka chápe magisterskou práci jako první etapu studia vchynicko – tetovského kanálu, kterou zamýšlí důkladně rozpracovat v rámci doktorského studia.

Magisterskou práci T. Blažkové doporučuji k obhajobě a hodnocení výborně („jedna“).

V Praze 8.8.2010

doc. PhDr. Václav Matoušek, CSc.  
vedoucí práce